

Disznótor Izsán

Az édesanyám egy felvidéki, Izsa nevű faluból származik, ahol családi tradíció volt, hogy minden évben tartottak 1-2 disznóvágást. Az évek során nagyon sok ehhez kapcsolódó történetet hallottam izsai nagyszüleimtől, rokonoktól. Ezekből a történetekből szedtem össze most párat.

A disznótorok ugye mindig a malac levágásával kezdődnek, így az ahhoz kapcsolódó történetekkel fogom kezdeni. Hajnalban a ház népe már nagyon korán felkel és várja a disznóvágások „fejét”, élet és halál urát: a hentest.

Nagyszüleimnél mindig egy közeli rokon, Jani sógor szokta vágni a disznókat. Nem tanulta ugyan sehol a hentesszakmát, de mégis annyira értett hozzá, hogy volt olyan nap, mikor négy malacot is levágott és feldolgozott. Volt, ahol csak le kellett reggel szűrnia a disznót, a többit a háziak már elintézték. Persze ilyenkor minden háznál van koccintás is, legalább egy, de inkább több. Így esett meg egyszer az, hogy már két vágáson, és több kupicán túl volt a hentes, mikor a nagyszüleimhez ért. Már szűrni kellett volna a malacot, mikor a nagyapám meglátta, hogy valami nincs rendben, oda is szólt:

- Jani, erre van a feje, nehogy a rossz végén szúrd meg!

Egy másik hentessel még furcsább történt, mikor úgy akarta megszűrni a disznót, hogy átvette rajta a lábát. Igen ám, csak hogy az a malac még nagyon is eleven volt, így amikor megszúrták, felugrott, elkezdett szaladni és vitte magával a hentest is. Persze nem jutott messzire, néhány méter megtétele után ledobta magáról.

Azóta is úgy emlegetik: „a hentes, aki megülte a malacot”.

Nagyszüleimnél is történt egy kisebb baleset a dédapámmal, aki 90 éves korában is ott segédkezett minden disznóvágáson. A papa nagyon szerette a véres hurkát, ezért mindig ő tartotta a tálat, amibe a malac vére folyik a megszúrás után. Egyszer nagyon nagy sár volt és Gyula papa ahogy tartotta a tálat, becsúszott a rúgkapáló malac lábai közé. Mindenki nagyon megijedt, gyorsan felsegítették, végig kérdezték, hogy nem ütötte-e meg magát, de őt csak az érdekelte, hogy nem lötytente-e ki túl sok vér, elég lesz-e a hurkába.

Néha furcsa dolgok is történnek, így volt ez akkor is, amikor egyszer a disznó szeme a leszúrás után fennakadt és nem csukódott be. A nagybátyám mikor ezt észrevette, hangosan kiabálni kezdett: „Níz a malac, níz!”. Mindenki odakapta a fejét, de aztán megnyugtatták nagybátyámat, hogy nem él már a malac, az egészen biztos. De a malac szeme még a pörzsölésnél is fenn volt akadva, így nagybátyám egész végig azt mondogatta, hogy pedig még mindig néz a malac. Azóta minden disznóvágáson megkérdezik tőle, hogy nem „níz-e” a malac.

Amíg a malac szétbontása zajlik, közben a katlanban már javában lobog a tűz, forr a víz. Ezt mindig a dédapám szokta felügyelni, nem engedett oda senkit. Néha előfordult, hogy dédanyám parancsára a katlan alatt égette el az öreg rongyokat, egyszer valahogy egy rossz cipőt is rádobott a tűzre. Egy-két perccel ezután

nagyon büdös lett, Jani sógor, a hentes, mindjárt megérezte, meg is szólt, utána egész nap a szeme sarkából figyelte, hogy mit tesz a papa a tűzre.

Régebben a disznó saját belét mosták ki, hogy legyen mibe tölteni a kolbászt, hurkát. Ez általában az asszonyok dolga volt, de előfordult olyan ház is, ahol Jani sógor maga mosta még a belet is, mert nem volt más, aki megcsinálja. A jól megmosott, levakart bél próbája az volt, hogy a meszelt falhoz vágta a belet és ha ottmaradt, az jó volt, ha nem akkor visszazavarta az asszonyokat újra mosni. Az utolsó történetet már én magam is átéltem. Sajnos Jani sógor ekkor már nem volt köztünk, de a fia tovább vitte a mesterséget és én már az ő vezénylete alatt éltem át a disznóvágásokat. Úgy 5-6 éves lehettem, mikor nővéremmel és unokatestvéremmel együtt odahívtak, hogy nézzük, ahogy szétszedik a malacot, tanuljunk egy kis biológiát. Épp a belsőségeket szedték ki, akkor a bél, senki sem tudja mi okból, szétfakadt. De nem ám csak úgy, hogy kilyukadt, de kispriccelt a tartalma, mint a szökőkút! Persze mi, gyerekek, akkor azt hittük ez a normális, még örültünk is neki, de a felnőttek közel sem voltak ennyire boldogok. Azóta is minden évben megkérdezzük, hogy lesz-e megint szökőkút. Ilyenkor általában az a válasz, hogy:

- Még csak az kéne, ilyet ne is mondjatok!

Hát, ennyi történetet tudtam összeszedni az izsai disznóvágásokról, de elárulok még valamit: én is nagyon szeretem őket, mert jó látni, amikor együtt dolgozik a család. Remélem, sokáig fennmarad még ez a szokás, és még jó sok disznóvágáson vehetek részt a nagyszüleimnél.